

Aftenposten

Grunnlagt 1860 av Chr. Schibsted

Sjefredaktør og administrerende direktør

Espen Egil Hansen

Leder

mandag 23. oktober 2017

Ja til «rushtidsavgift» på strøm

ILØPET AV 2018 skal automatiske strømmålere være montert hos alle strømkunder i landet. Den største endringen er at de nye målerne leser av strømforbruket hver time og melder det inn daglig. Det gir en rekke fordeler.

De nye målerne kategoriseres som såkalte avanserte måle- og styringssystemer (AMS) og gir mer nøyaktig informasjon om strømforbruket, riktige avregninger (ikke alle forbrukere ser på det som en fordel) og gir mulighet for tilleggstjenester som kan automatisere strømforbruket og dermed redusere utgifterne. Dessuten slipper borgere i det ganske land i fremtiden å stå med et stearinlys foran en måler med en langsomt roterende skive og lure på hvilket tall som egentlig skal meldes inn.

TIL TROSS FOR alle fordeler har omleggingen til nye og mer moderne målere møtt en del motstand. Hissigst på grøten er Datatilsynet, som er bekymret for personvernet.

«Ved å analysere detaljerte data om strømforbruk kan det i fremtiden være mulig å anta eller å forutsi når personene i hjemmet er på ferie eller på jobb, når de sover og er våkne, om de ser på TV eller bruker elektriske verktøy eller utstyr, hvor ofte de vasker klær eller om de bruker spesielt medisinsk utstyr», skriver Datatilsynet på sine hjemmesider.

Måledataene er ikke detaljerte nok til å si noe om hva slags utstyr som brukes til enhver tid. De vil imidlertid kunne gjøre det mulig å anta med stor sannsynlighet at noen er bortreist – hvis noen skulle klare å skaffe seg tilgang til målingene. At dataene ikke sikres godt nok, er derfor Datatilsynets høyst legitime bekymring.

» Vi ønsker de nye, automatiske strømmålerne velkommen

NVE ønsker seg en slags rushtidsavgift som gjør det dyrere å bruke strøm på tider av døgnet da belastningen på nettet er stor.

DET AMERIKANSKE IT-forskningscenteret Gartner estimerte nylig at 95 prosent av nye elektronikkprodukter vil inneholde teknologi som gjør det mulig å koble dem til internett allerede i 2020. Som kjent kan alt som kobles på nett, også hackes. Datatilsynets sikkerhetsbekymringer er derfor alvorlige nok, men på ingen måte begrenset til automatiske strømmålere.

En voldsom økning i antallet elbiler, elferger og datasentre gir større belastning på et gammelt og sykt kraftnett. NVE ønsker seg en slags rushtidsavgift som gjør det dyrere å bruke store mengder strøm samtidig på tider av døgnet da belastningen på nettet er stor. Det vil kunne motivere forbrukerne til å redusere strømforbruket sitt.

Smarte løsninger som dette krever smarte målere. Vi ønsker derfor de nye, automatiske strømmålerne velkommen.

Signert

Arne Jon Isachsen
Professor ved Handels-
høgskolen BI

Elisabeth Holvik, Erling Røed Larsen, Aksel Mjøs, Helle Stensbak og Arne Jon Isachsen skriver hver mandag om økonomi i denne spalten.

Oljefondet ut av Norges Bank? Nei takk, Gjedrem

Det kan by på problemer når en person (agenten) opptrer eller handler på vegne av en annen (prinsipalen). Rent generelt har vi et prinspalagent-problem når lojaliteten til agenten (den det forventes noe av) er for liten eller for stor overfor prinsipalen (den som det skal vises lojalitet mot).

Det klassiske «agentproblemet» i økonomi er administrerende direktør som maksimerer egen nytte snarere enn aksjonærenes formue.

Agentens agenda

Et utvalg ledet av tidligere sentralbanksjef Svein Gjedrem foreslår at Norges Bank mister oppgaven med å forvalte Oljefondet. I Gjedrem-utvalgets utredning er man opptatt av faren for at de som forvalter oljemilliardene, ikke er fullt ut lojale overfor eieren av pengene, nemlig Finansdepartementet. Egeninteressen til forvalterne kan anspore til en adferd som eieren – i siste instans oss alle, det norske folk – ikke er tjent med.

Litteraturen om prinspalagent-problemet tar man for gitt at agenten har sine egne interesser, som avviker fra prinsipalens. Lojaliteten er liten. Da gjelder det å finne frem til mekanismer som gjør at agentens agenda i større grad sammenfaller med prinsipalens.

Men hva om prinsipalen kan plukke lojale agenter? Eller over tid kan påvirke agenten til å bli mer lojal i sin adferd? Da blir det mindre behov for kostbar kontroll og dyre incentiver.

Lojalt embetsverk

Kjetil Lund var statssekretær (Ap) i Finansdepartementet fra 2009 til 2013. I en kronikk i Aftenposten den 15. august i år skildrer han dagen Siv Jensen (Frp) tok over. Sigbjørn Johnsen, med sine politiske medarbeidere og øverste embetsmenn, står oppstilt i rekke på finansministerens kontor. Inn kommer Siv med sine statssekretærer. En etter en hilser den ene rekken av folk på den andre rekken, helt opp til Johnsen. «Og da – akkurat i det øyeblikket – skifter lojaliteten til embetsverket. Nå var Siv Jensen finansminister i Norge.»

Kan det bli bedre? Nå er det Jensens tur til å kunne glede seg over et dyktig embetsverk. Som er lojale til fingerspissene. Embetsverket i Norge har sjelden en egen agenda. Dermed unngår man prinspalagent-problemet.

Nei til Gjedrem-utvalgets forslag

Med Oljefondet lagt innunder Norges Bank trenger ikke prinsipalen (Finansdepartementet) å ta i bruk ekstra incentiver eller kontroll utover det som forvaltning av 8000 milliarder kroner tilsier for å få agenten (Norges Bank) til å oppføre seg som departementet vil.

Norges Bank vet hva Finansdepartementet ønsker og kan identifisere seg med disse ønskene.

Imidlertid dukker «agent-problemet» opp i neste ledd – mellom Norges Bank Investment Management (NBIM) og Norges Bank. Forvaltningsorganisasjonen NBIM har en annen kultur enn sentralbanken. Men med hjem i Norges Bank holdes finansakrobatenes kultur i tømme. Om Oljefondet legges under et nytt selskap, slik Gjedrem-utvalget vil, øker risikoen for mer akrobatikk.

At Statens pensjonsfond utland på mange måter er en uting for vår sentralbank, kan man gjerne mene. Men det er i så fall en uting vi kan leve med. Å ta risikoen på en ny modell for forvaltningen av oljemilliardene vil jeg ikke være med på.

Kronikk debatt

Side 11-14 • del 2

For deg mellom 13 og 21 år!

Side 15-16 • del 2

Politisk redaktør **Trine Eilertsen**
Nyhetsredaktør **Tone Tveøy Strøm-Gundersen**
Kulturredaktør **Sarah Sørheim**
Redaktør **Harald Stanghelle**
Featureredaktør **Lillian Vambheim**
Utviklingsredaktør **Eirik Hammersmark Winsnes**